

Újabb mélyponton Magyarország korrupciós megítélése – itt a Transparency International legfrissebb világfelmérése

Idén 25. alkalommal készítette el a világ legátfogóbb korrupciós felmérését, a Korrupció Érzékelési Indexet (Corruption Perceptions Index – CPI) a Transparency International (TI) Berlinben működő központja. Az eredmények alapján Magyarország továbbra sem képes kitörni a korrupció csapdájából, sőt, az előző évhez képest a világrangsorban hat helyezést rontott, míg az Európai Unión belül megtartotta utolsó előtti pozícióját. Tovább gyengült a jogállam és végletekig központosítottá vált a korrupció – derül ki a TI Magyarország jelentéséből, amelyet, a CPI eredményekkel együtt, január 23-án mutattak be Budapesten.

Magyarország 2019-ben 44 pontot szerzett a 0 ponttól (a leginkább korrump ország) 100 pontig (a korrupcióval legkevésbé fertőzött ország) terjedő skálán, és ezzel a 180 országot vizsgáló felmérés 70. helyén végzett, Romániával holtversenyben, derül ki a közszeaktor korrupciós fertőzöttségét – üzletemberek és szakértők érzékelése alapján – mérő országrangsorból. A megelőző, 2018. évi felméréshez képest Magyarország korrupcióval szembeni ellenállóképessége két ponttal és hat helyezéssel romlott.

Miközben hazánk világviszonylatban közepesen korrumpnak tekinthető, addig az Európai Unióban a leginkább korrumpnak érzékelt tagállamok közé tartozik. A 2019-ben elért 44 ponttal Magyarország az utolsó helyen végzett mind a V4 országok, mind az Európai Unióhoz 2004-ben csatlakozott tagállamok között, és egyedül Bulgáriát megelőzve, Romániával holtversenyben az Európai Unió második legkorrumptabb országának bizonyult.

Romló globális teljesítmény a pénz és a hatalom árnyékában

A Transparency International Berlinben működő titkárságának összesítése szerint 2019-ben a világ országainak kétharmadában nem csökkent a korrupciós kitétség, ideértve a világ gazdasági nagyhatalmainak egy részét is. Számos ország rosszabbul teljesít a tavalyi évhez képest – az Egyesült Államok például évtizedes mélypontra jutott. A TI berlini központja kiemeli, hogy azok az országok kevésbé hatékonyak a korrupció elleni küzdelemben, amelyekben a választási rendszer és a politikai kampányfinanszírozás különösen kiszolgáltatót bizonyos részérdekeknek, így például a nagytőke befolyásának. Az eredményekkel kapcsolatban Delia Ferreira Rubio, a Transparency International globális elnöke úgy fogalmazott: „A kormányokkal szembeni elégedetlenség és az intézményekbe vetett bizalom hiánya egyértelműen arra utal, hogy a politikának átláthatóbbá és elszámoltathatóvá kell válnia.”

A korrupció gátolja a versenyképességet

A TI Magyarországnak a CPI eredmények ismertetéséhez kapcsolódó jelentése rámutat: az Európai Unióban továbbra is erős az összefüggés az egyes államok gazdasági fejlettsége és a közszeaktor korrupciós kitétsége között. Magyarország változatlanul az Európai Unió korrupcióval súlyosan fertőzött, ugyanakkor viszonylag alacsony egy főre jutó GDP-vel rendelkező tagállamai közé tartozik. Ez a megállapítás annak ellenére helytálló, hogy egyelőre még kitart a 2013 óta megfigyelhető növekedési lendület. „A magyar gazdaság egyensúlyi és növekedési mutatói az elmúlt hét évben kedvezőek voltak, ám a hosszabb távú kilátások borúsak, a versenyképesség a régióban az egyik legalacsonyabb” – mutatott rá a TI Magyarország budapesti sajtótájékoztatóján Martin József Péter. A TI Magyarország ügyvezető igazgatója hozzátette: ennek fő oka, hogy a korrupció átszővi az állami

működés jelentős és a gazdaság egy részét, továbbá az intézményrendszer átláthatatlanul működik, és nem elszámoltatható. A közbeszerzések rendszere erősen torzított; a koncentrációkat mutatja, hogy a kormányhoz kötődő oligarchák egyre több megbízást nyernek, és az egyajánlatos beszerzések aránya az EU-ban az egyik legmagasabb.

Jogállami rombolás

A 2010 óta hatalmon lévő elit évtizedes uralmának eredményeként Magyarországon a kormányt ellenőrizni hivatott állami intézmények többsége tetszhalott állapotban van, az intézmények többségét a hatalmi elit foglyul ejtette. Ez egyebek mellett az igazságszolgáltatás működésében érhető tetten: az egyszemélyi vezetés alatt álló, hierarchikus felépítésű és szigorúan központosított ügyészi szervezet könnyedén bele tud simulni a Nemzeti Együttműködés Rendszerébe, miközben a ma még független bíróságok folyamatos nyomás alatt állnak. A TI Magyarország jelentése szintén rámutat: habár a 2019-es helyhatósági választások eredményének fényében az önkormányzatok a jogállamiság helyreállításának lehetséges színtereiként jelennek meg, ebben jelentősen korlátozza őket az elmúlt tíz év központosító törekvéseinek következtében kialakult hatáskör- és forrásvesztés.

A korrupció természete Magyarországon

A jelentés végkövetkeztetése, hogy Magyarországon az elmúlt évtizedben a korrupció végletesen központosítottá vált. A jelenlegi hazai állami korrupció lényege a gazdasági erőforrásoknak különféle eszközökkel történő el- és újraosztása, az új elit megteremtése, a kormányközeli szereplők jutalmazása, helyzetbe hozása. Mindez sokszor intézményesülten történik. A közpénzszivattyúk révén a jogállami normák megsértésével az adófizetők pénze magánvagyonná lényegül át. A korrupció a rendszer része lett és nem mellékhatalma.

A Korrupció Érzékelési Indexről

A Korrupció Érzékelési Indexet (Corruption Perceptions Index – CPI) 12 szervezet 13 felmérésének és értékelésének a felhasználásával készíti el a Transparency International Berlinben található központi titkársága. A CPI alapjául szolgáló mérőeszközök szakértők és üzletemberek megkérdezésének eredményeként állapítják meg az egyes országokban a közszektor korrupcióját az állami intézményrendszer, a gazdaság és a társadalom fertőzöttsége alapján. 2019-ben 180 országról volt elérhető megfelelő adat, Magyarországot 10 különböző alindex alapján vizsgálták. A Transparency International központi titkárságának kutatói a háttérindexek pontszámait 0-tól 100-ig terjedő skálára vetítik, és az alindexek pontszámának átlagolásával számítják ki az egyes országok CPI pontszámát. A Korrupció Érzékelési Indexben a 0 a korrupcióval leginkább, a 100 a legkevésbé fertőzött országot jelzi.

Amennyiben a közleménnyel kapcsolatban további kérdése van, keresse Mikola Bálintot a balint.mikola@transparency.hu email címen, vagy a +36 70 421 5191-es telefonszámon.